

Előfizetési ár

Házhoz hordva:

Egész évre . . . . . 8 kor.
Félévre . . . . . 4 »
Negyedévre . . . . . 2 »

Postán küldve:

Egész évre . . 9 kor. — fill.
Félévre . . . 4 » 50 »
Negyedévre . 2 » 30 »
Egyes szám ára 20 fillér.

Selmeci Újság

Társadalmi hetilap

Megjelen minden csütörtökön.

Szerkesztőség:

Pécs Antal-utca 41. szám.

Kiadóhivatal:

hova az előfizetések és hirdetések küldendők: Kossuth Lajos-tér 4. Zárda épület.

Apró hirdetések díja szávanként 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér.

Főmunkatársak:
A főiskola hallgatói

Felelős szerkesztő:
Wagner László dr.

Kiadó- és laptulajdonos:
Grohmann Gyula

A lap tiszta jövedelmének 25 százalékát a „Főiskolai-Kör Otthona“ javára fordítjuk.

A rendszer.

A költségvetés a legérdekesebb olvasmányok egyike. Akárhányszor kerül kézbe, mindig új dolgokat tár elő. A számok nagyon beszédeselek. Az 1907. évi költségvetés címlapjára oda kellett volna nyomtatni ezt is: Selmec-Bélabánya szab. kir. város pusztulásának szomorú története.

Egy pár évvel ezelőtt a nagy pótdadó, a tenger sok kiadás szemet szurt néhány törvényhatósági bizottsági tagnak s azt szóvá is tették. Ki lett adva a jelszó: takarékoskodni kell. Annak megállapítása végett, hogy és hol lehet megtakarításokat eszközölni, bizottságot küldött ki a közgyűlés. Az elért eredményekről nem hallottunk, azokat nem látjuk.

Pedig lehet ilyeneket elérni.

A bizottságot a tisztviselők elnevezték vészbizottságnak s nagyokat nevettek rajta. Hallottuk magunk is. A jóakarathoz nálunk ez a jutalma. Guny és kacagás. Ha a jóakarathoz esőkönyös, akkor üldözés. Persze! Bolondság védeni másokat, ha ezek a mások öndolgukkal maguk sem törődnek. Tolakodás.

Mindegy! Mi nem bánjuk, ha futóbolondoknak neveznek bennünket, vagy ha üldöznek is. Szemünk azért van, hogy lássunk. Fülünk, hogy halljunk. Szánk, hogy beszéljünk. Ész pedig valószínűleg azért adott az Isten, hogy gondolkozzunk. Ebből haszna van másnak is.

Még a tévedés is haszonnal jár. Minden állítás, az ellenmondás szelme más is gondolkodásra készítet. Az ész bírálhat. A rossznak és helytelennek fogalmát megállapítani csak úgy tudja, ha a jót és helyest már felismerte.

Igaz, hogy az önző érdekek sokszor a logikát is meghamisítják, de az ember ennek a hamisságnak mindig tudatára ébred. Az az alkalmatlan bíráló, a lelkiismeret folyton tiltakozik és — legtöbbször győz. Ez a csendes győzelem maga

is oly eredmény, melyért beszélni, küzdeni érdemes.

Állítjuk, hogy az a vészbizottság felületes munkát végzett, nem látta a fától az erdőt, vagy talán — nem akarta látni.

Ime:

Utiköltségekre ésapidijakra a város	1903 évben	6213 K. 76 f.-t
	1904 évben	6870 „ 26 „
	1905 évben	6289 „ 24 „
	összesen	19373 K. 26 f.-t

adott ki Ebből egy évre átlagosan 6457 K. 75 f. esik, amit az ugynevezett kikerekítési művelettel (inkább több, mint kevesebb) 6500 K.-ra emeltek.

1907. évre emnyi van előirányozva.

Ebben a számban nincsen benne:	
az erdőmester utiátalánya	500 K.
ugyanannak lótarása	1000 „
erdei határjárás (circa)	500 „
erdei ügyekben házkutatások (circa)	100 „
erdőgyakornokok és örök fuvar költsége ésapidija	2200 „
erdei átvételeknél s felülvizsgálatoknálapidij és fuvar	1200 „
zsindeytermelés átvételi költségei	50 „
ujoncozási költség	400 „
külföldi adóbeszedés	1200 „
fürdőgondnoki díjak	1000 „
vihnyei kocsik ésapidijak	800 „
összesen	8950 „
a többi utiköltség ésapidij	6500 „
összesen	15450 K.

az, amit évenként ilyen költségre kiadunk.

Egy egész vagyon, amely az adófizetők filléreiből kerül ki. Most csak a 6500 koronáról beszélünk,

Mondják meg, kedves, jó Uraim! mire kell ez a tenger pénz. Hiszen — úgy látszik — többet utazgatunk, mint amennyit az irodában dolgoztunk. De hát hova utazgattak, mit csináltak? Kérve kérjük, mutassák meg drága utjaiknak hasznos eredményeit. Mutassanak nekünk csak 19373 K. értékű eredményt, amennyibe 3 évi utazgatásuk került. Mi teljesen meg fogunk nyugodni.

Talán erkölcsi eredményeket ér-

tek el? Mutassák ki. Mi sietni fogunk bocsánatot kérni azért a véleményünkért, hogy sokat, fölöslegesen és nagyon drágán utazgattak a mi számlánkra.

Minden, de minden esztendőben emnyi pénz és — úgy látszik — ez nem is véletlen, hanem előre látott kiadás, mert egész biztosan tudják, hogy 6500 K.-ra lesz szükség ebben az évben is.

Nem bírjuk megérteni, hogy a külutakban miért vannak a rendőrbiztosok a város képviselőjében, minek a telefon, melynek díjaira erre az évre 890 K. lett előirányozva.

Azt hisszük, hogy ezeknek a költségeknek a fele is nagyon sok, a másik felének a felét pedig azokkal kellene megtéríteni, akik arra okot szolgáltatnak. Ez a nagy szám a rendszernek következménye. Nem más, mint a törvényhatósági bizottság jóváhagyásával szentesített, eszerint törvényesen szabályozott mellékes jövedelem, melyet a drágaság és a fizetés lefoglalások, kis fizetések igazolni látszanak, de csak látszanak, mert egészséges észszel a szükségtelen kirándulásokat közgazdasági és erkölcsi alapon ki-magyarázni nem lehet.

Ez a jóváhagyott költségelőirányzattal való visszaélés. Igaz ugyan, hogy a költségvetés jóváhagyása meghatalmazást ad az előirányzott összeg elköltésére, de ez a meghatalmazás csak a megokolható szükség esetére szól és nem feltétlen hatályu. Nálunk a felhatalmazást feltétlennek tartják és ki is használják. Ezt igazolja az a tény, hogy megtakarításokat sehohsem látunk. Ha az előirányzott összeg a kitűzött célra sok, felhasználják a pénzt másra, amire több kellett az előirányzottnál.

Állítjuk, hogy a törvényhatósági bizottság az ellenőrzés kötelességét ebben az irányban is felületesen végezte. Megelégedett bizottságainak jelentéseivel, amely jelentések

mindig úgy hangzanak: rendben van minden.

Ez a rendszernek átka. E felett mi napirendre nem térhetünk, habár a költségvetés el lett fogadva és a miniszter által talán jóvá is lett hagyva.

A múlt év számadásai nemsokára közszemlére lesznek kitéve az észrevételek megtehetése végett. Kérjük a polgármestert, tegye közszemlére az utazási számlákat is. Ezek is részei a számadásnak. Látni akarjuk a múlt év adatait. Be akarunk számolni véleményünk helyességéről s ha úgy esik, helytelenségéről is.

Jogainkat ez irányban is gyakorolni akarjuk, hogy a kritika jogát el ne veszítsük.

A polgármestert, akiről a legjobb véleményben vagyunk, arra is kérjük, hogy a közigazgatás menetéről adni szokott havi jelentésében jelezze mindig azt is, milyen utazások váltak szükségessé és mennyibe kerültek. Mutassa be a közgyűlésnek az utiszámlákat is, hogy az ellenőrzési jogát alaposabban gyakorolhassa.

Azt hisszük, hogy ennél a tételnél évenként legalább 3-4000 koronát meg lehet takarítani.

Erkölc és paragrafusok.

Ezek most bajban vannak. Általános az a felfogás, hogy a paragrafusokat csürni és csavarni lehet, — csak fiskális ész kell hozzá. Ez nem igaz.

Egy csomó bizottsági tag próbálja ezt most csinálni nem a közönség, hanem a maga érdekében. Kontármunkát végeznek.

A választások érvényessége felett vitatkoznak most mindenütt. Vitatkozni lehet, de a kérdés azért nem vitás.

A bírák biráskodtak — másoknak. Magukról egészen megfélelkeztek. Kiszaladt a föld a lábuk alul, most aztán kapkodnak. Nem bánnák, ha valaki rájuk bizonyítaná, hogy nincs igazuk.

Hasztalan minden, helyesen döntöttek, ezen segíteni már nem lehet. Mi, akiknek — állítólag — minden eszme, gondolat vagy cselekedet, mely nem tőlünk ered, vörös posztó, mi mondjuk, hogy jól ítélkeztek.

A sok mentő elmélettel foglalkozni igazán nem érdemes. Homoktengerre építeni, boldogulni még ügyeskedéssel sem lehet. A szofizma mindig csak az marad.

A polgármester azt mondta, hogy

a decemberi választást érvényesnek tartja, mert a választás alakiságára vonatkozó törvények városunkban egészen végrehajtva nem lettek. Ennek folytán két kerületben — amint kellett volna — választást foganatosítani nem is lehetett a kerületek végérvényes kialakításának hiánya folytán.

Ez is szofizma. A törvénytelenéget törvényessé az nem teszi, hogy helyesen cselekedni nem lehetett. Véleményét tiszteljük, mert teljesen jóhiszemű, de magunkévá nem tehetjük, mert rossz.

A sok mindenféle §-ból megállapították már a városházán is, hogy a bizottsági tagok számának meghatározása és a kerületek kiigazítása körül 1892 óta állandóan törvénytelenégek voltak s az azóta megejtett választások mind törvénytelenül folytak le.

Tehát nem alaptalanul állítottuk ezt már három hóval ezelőtt.

Két ténnyel állunk szemben. Az egyik ez: A törvényhatósági bizottság mulasztásai folytán a választókerületek kiigazítása nem lettek jogérvényesek. Ez törvénytelenégek. A másik ez: A választások nem két kerületben történtek. Ezen törvénytelenégnél fogva érvénytelenek.

Az egyik tény ugyan a másikkal következménye, de mint jogi tény egymástól egészen független s elbírálni is így kell és lehet csak.

Abból, hogy az egyik törvénytelenégek a másikkal folyománya, azt nem lehet kihozni, hogy a választás körüli törvénytelenégek azért nem törvényellenesek, mert másképpen ténykedni nem lehetett.

Két törvénytelenégek történt, melynek mentsége nincs. Mentségül még az sem szolgálhat, ami különben nem igaz, hogy az életbe lépett törvény végrehajtásáról a miniszter megfélelkezett.

A törvény életbe lépett s ezért mindaz, ami annak ellenére történt, törvényellenes, ha választásról van szó, érvénytelen. Legföljebb azon lehet vitatkozni, kinek hibájából következett be a mulasztás. Ennek a vitának azonban semmiféle haszna most már nincs.

Pótolni kell a mulasztásokat. Viszsa kell térni a törvényes alapra. Ezt a polgármester is belátta már és a kerületek kiigazítása ügyében jelentést tettett a közgyűlésnek.

Most már gyérünk tovább.

A legutóbbi választás tehát érvénytelen minden körülmények között. Az igazoló választmány ebben nem tévedett. A határozat ellen esetleg beadott felelkezés a dolog lényegén mit sem

változtat, az igazság megmarad igazságnak.

Az igazság is mankón jár a jogrend érdekében — néha. Ezt a mankót úgy hívják: alaki igazság. Nagyon furcsa elnevezés. A két szó egymásnak ellentmond. Az alaki igazságot szabályozó törvényes rendelkezések szerint a bizottsági tag addig működhetik, amíg az érvénytelenséget igazoló határozat erőre nem emelkedik. A megválasztást úgy tekintik, mintha érvényes volna, de azért nem érvényes.

Ezt a mankót csak annak adják, aki azon járni akar. Aki megnyugszik a döntésben, arra nézve a határozat érvényessé válik. Az igazságtalanságot is igazságnak veszik, ha abban valaki megnyugszik. A választás megsemmisítését minden adófizető polgár kérheti, de a megsemmisítést kimondó határozat ellen jogorvoslattal csak az élhet, kinek választását megsemmisítették. Ha nem felebbez, az ő választása minden erőlködés ellenére érvénytelen marad s megtörténhetik az a bolondság, hogy, ha mások felebbeznek és a magasabb bíróság az érvényesség mellett döntene, ami jelen esetben teljesen ki van zárva, — a felebbezők választása érvényes, a nem felebbezőké érvénytelen lenne, habár a választás egyszerre és egyformán történt.

Ez mind alaki jog, mind csupa mankó, melyen az emberi igazság jár.

Az 1892 óta megejtett választások jogilag mind érvénytelenek. A választott bizottsági tagok mind mankón járnak.

Az, hogy ki akar mankón járni, egészen izlés dolga. Itt kezdődik az erkölcs. Az emberi igazság, és törvények az erkölccsel igen gyakran hadilábon vannak. A mi esetünkben is így áll a dolog most. Az, hogy valami érvényes legyen, ami nyilvánvalóan érvénytelen, — igazság nem lehet. Az alaki igazság nem igazság, hanem csak emberi törvény, — tehát gyarló. Tiszta dolog, hogy ebben a kérdésben az igazság az erkölccsel ütközik.

Régi tanítás, hogy ha jogaink az erkölccsel jönnek összeütközésbe, azokat az erkölccsiség magasabb követelményeinek nem csak alá kell rendelni, hanem jogainkat, ha azokkal mi szabadon rendelkezünk, az erkölcs kedvéért föl is kell adoznunk. Az ember első sorban erkölcsi lény és csak azután következik az ész és a jog.

A harmas könyv az új igazságügyminiszter szerint azt mondja:

menedékhelyek létesítése végett a kormányhoz intézett feliratát pártolól fogadta.

A telekkönyvi átíratásokért szedhető díjakra vonatkozó szabályrendeletet hat évre a közgyűlés meghosszabbította.

A tanács előterjesztése szerint a polgármester lesz a fürdőigazgató s így a pénztalványozással járó eddigi bajok ki lesznek kerülve. A fürdő egyéb gondjait pedig a megválasztandó gondnok intézné.

Csányi szerint a gondnok felesleges, mert teendőit a különben is kiküldendő pénztáros végezné, aki kfs szorgalommal mindkét állás teendőit elvégezheti. Ha esetleg szükség volna, akkor is lehet mellé még valakit rendelni.

Horváth szerint Csányi indítványa ugyan megtakarítást jelentene, de ő jelenleg nem mehet bele, mert nem ismeri teljesen a dolgot s az előterjesztést is a szabályrendelet és Sztancsay adatai nyomán készítették.

Farbaky a tanács előterjesztését pártolja.

A közgyűlés a tanács előterjesztését elfogadja.

A Geramb bányaegylet terhére előírt 80 kor. patakkotrési díj leiratását ajánlja a tanács, melyet elfogadnak *Ágfahty* indítványára azon pótlással, hogy az illető közegeknek kötelessége legyen a jövőben ily függő adósságok behajtásáról idejében gondoskodni.

A magánosok részére eladandó fa egységárának újabb megállapításánál *Zólemi* szerint az áremelés azért szükséges, mert a fuvar és terhelési béreket kellett felemelni. A közgyűlés tudomásul vette. — *Sobó* indítványára utasítatik a tanács, hogy egy épület és műfaktár felállításáról gondoskodjék, mert ez már régóta szükséglete a városnak; ez által az építkezési kedv is fokozódik.

Zólemi erdőmester és *Kuti* rendőrkapitány fellebbezése a polgármester azon határozata ellen, mellyel előbb az anyósa nevében álló bérkocsi-ipar, utóbb pedig kiskorú gyermekei nevében álló borbély és fodrászipar abbahagyására kötelezte—elutasított. *Kutié* különben is felesleges, mert az üzletet már bérbeadta.

Csorba Ödön tanító fellebbezése ügyében *Altmann* felolvassa a tanács elutasító indoklását: elutasítja a tanács, mert ideiglenes alkalmazásu, nyugdíjalpra nem fizet és mert a pályázatnál a pótlék nem volt kiírva. Az ő véleménye ezzel *ellenkezik*, mert ideiglenesek és nyugdíjalpra nem fizetők eddig is részesültek és részesülnek drágasági pótlékban. Hogy pedig a pótlék a pályázatnál nem volt kiírva, az nem ok, mert hisz az a fizetés után jár. Indítványozza, hogy 1906 január 1.-től részére a pótlékok adják meg.

Polgármester szerint jogilag nem kérheti, mert kinevezésekor sem kapta meg, de meg a tanács határozata szerint ideiglenesek nem kapják.

Hlavathy pártolja *Altmann* indítványát.

Sztancsay szerint jogilag nem követelheti a pótlékok, legfeljebb segílyt kérhet.

Sobó szerint a megoldás ez: ha érdemes rá, véglegesíttessék és így azután már megkapja.

A közgyűlés a tanács javaslatát 5 szótöbbséggel 10 ellenében elfogadja, tehát Csorba nem kap pótlékokat.

Zólemi Imre erdőmester, Ács József pénztáros, Csányi Ottó tb. főszámvévő, Abonyi Ferenc rendőrnök, dr. Kapp Jakab tiszti főorvos, Lindmayer János rendőrfogalmazó,

dr. Tandlich Ignác tiszti orvos, Szpiska Mihály pénztári ellenőr és Dobó Sándor tb. számvévő kérvénye a helybeli bankoknál, szövetkezeteknél és tüzoltóságnál viselt és díjazással egybekötött állásaik megtarthatása iránt.

A tanács általánosságban kimondja, hogy városi hivatalnok nem foglalhat el pénzügyintézetnél oly állást, mely napbiztossággal van egybekötve, mert az hivatalos óráikat foglalná le.

Ép azért Csányi Ottó nem lehet hitelegyleti elnök, mert ez az egylet a város érdekeivel a multban egyszer összeütközött s ez a jövőben is megtörténhetik.

Két pont szerepelt még a tárgysorozatban, a két legérdekesebb pont. Az egyik az 1901-iki népszámlálás eredménye alapján a törvényhatósági biz. tagok megállapítása és ebből folyólag két választó kerület alakítására vonatkozó adatok betejesztése. Tudomásul szolgált. E pontnál *Farbaky István* szólalt fel: Mikor a bíráló választmány ítéletét hallotta, neki is az jutott eszébe, hogy mindnyájan mondjanak le. De meggondolva a dolgot látta, hogy ezzel kapcsolatban e törvénytelenül választott testületnek minden tette 1892 óta törvénytelen volna. Ez pedig ropant zavart okozna. Azért azt hiszi, maradjanak helyükön és működjenek ezután is a város javára. (Helyeslés.)

A legutolsó pont következett ezután; *Wagner* László dr. indítványa a főispáni lakás bérbeadása ügyében. A tanács elvetni javasolja az indítványt, mert a főispánnak hivatalos helyiségre szüksége van, erről a városnak kell gondoskodni. Más megfelelő helyiség nincs, tehát a bérbeadás nem hogy előnyös volna, de káros is lehet.

Farbaky szerint megtartandó, még azért is, hogy főispánunk otthonosan érezze magát körünkben. — *Hlavathy* nem pártolja a tanács javaslatát. *Králik* azért pártolja a tanács javaslatát, hogy az esetleges szegény kérelmezők tudják hol keressék a főispánt.

Weisz Ignác azért is meg akarja tartani a lakást, mert hátha más főispán itt akar lakni.

Stuller: Azért sem tagadhatjuk meg a lakást, mert kinevezésekor felajánlottuk, s így most nem dobhatjuk ki.

Wagner indítványát nem fogadták el.

KIS KOMÉDIÁK.

Levél.

Nagyságos asszonyom!

Nagyon szívesen, rideg

Ez a megszüállítás,

De hát rákényszerít

A divat, a székés.

Meg aztán azt hiszem,

Már nem ismer talán

Nem is lenne csoda

Oly sok idő multán. —

Talán alkalmatlan

E szerény levelem

Ámde bocsásson meg —

Oly jó emlékezniem.

*

Gimnazista voltam,

Őn polgáriba járt

S együtt látogattuk

A kis tánciskolát.

Most már emlékszik tán?

Én voltam lovagja,

Minden léptén, nyomán

Kísérő árnyéka.

Első szerelmem volt,

Ezt kár is mondanom

S szerelmes volt kissé

Őn is belém — tudom.

Mennyire szerettem!

Rinni sem akarta,

Pedig bizonyosságom

A sok szép szekunda,

Mit akkor szereztem.

Az iskola padba

Rányszor vésstem nevé,

S könyveim minden lapja

Nevével volt tele.

Az volt élvezetem,

Magyar gyakorlatát,

Ha én készíthettem,

Rajzolás, vagy festés

Volt a feladata,

Boldogságom volt,

Ha néha én párn bizta.

Sok éve már annak.

Mikor már nagy lány lett,

Mindig, mint diákok,

Ismert még engemet.

A sok tündér ábránd

Eltűnt, szeretefoszlott,

S el kell felejtenünk

Minden boldogságot,

Amit már élveztünk

És a mire vártunk,

Ha felépíthetjük

Csillogó légoúrunk.

Már egy éve asszony,

S nem én vagyok férje,

Erről Őn nem tehet,

De azt hiszem én se;

Mert amíg Nagyságod

Ringatja kis fiát

Első ideálja

Bárhogy nem akarja,

Kénytelen még vágni

A matematikát. —

Fröcs.

HIREK.

— **Kinevezések.** A belügyminiszter *Kuti* István h. rendőrfőkapitányt a *Horváth* Kálmán lemondásával megüresedett selmecebányai I. kerületi anyakönyvvezetői állásra kinevezte.

— **Tuka** Béla dr. államrendőrségi fogalmazót a m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter tanárrá nevezte ki a pécsi püspöki jogakadémiához.

— **Kitüntetés.** *Binder* Antal nyugalmazott királyi főerdőrnek a király hoszsza és hasznos szolgálatának elismeréséül a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta.

— **Jubileum.** Szép Gábor a bányaigazgatósági számvévőség h. főnöke február 23-án tölti be 40 éves szolgálati évét. E napon barátai és tisztelői ünnepséget akarnak rendezni tiszteletére a *Bogya-féle* Virág teremben, közvacsora formájában.

— **A Podhragyai jubileum:** rendező bizottsága f. hó 17-én délután 3 órakor gyűlést tart. a városház tanácstermében, melyre a t. bizottsági tag urak ezennel meghívatnak. Felkéretnek egyszersmind a t. gyűjtő urak, hogy gyűjtőiveiket és a begyűlt összeget leg-

„Ahol igazság létezik, ott minden többi erénynek összhangja is legyen.” A le nem mondó bizottsági tagok jogainál nincs meg az igazság s ennek folytán nem lehet meg az erények összhangja sem. Nincs meg az erkölcs, amely az összhangot létesítené.

Állítjuk, hogy a választott bizottsági tagoknak a bizottságban maradása minden erkölcsi alapot nélkülöz s habár törvényes alapon nyugszik is és a jogrend érdekében ezt a szomorú tényt tisztelni fog kelleni, mégis tiltakoznunk kell az ellen, hogy az erkölcsöt és igazságot azok hirdessék, akik ezt tudva semmibe sem veszik. Első sorban bíránktól várjuk azt, hogy erkölcsi alapra helyezkedjenek és mankón ne járjanak.

Ebben a városban egy légió azoknak az ifjaknak száma, akik rövid idő múlva az országban szétszélednek az igazságot és jót hirdetni. Elvárjuk, hogy az a bizottság, mely ebben a városban a legnagyobb és legtekintélyesebb *erkölcsi testület*, jó példát mutasson a jövő nemzedéknek.

Nekünk ez a véleményünk. Ha valaki ezt rossznak tartja, meg kell ezáfolni nyilvánosan. Hasábjaink erre mindenkinek rendelkezésére állanak. Tessék kimutatni, hogy a nyíltan hirdetett vélemény helytelen, de tessék nyíltan sikra szállani álnevek használata nélkül.

Wagner László dr.

Hogy boldogulhatunk?

Minden társadalmi alakulat célja az alkotó elemek életküzdelmének megkönnyítése. Ez elvet vonatkoztatva városunk szervezete sajnos, hogy éppen az ellenkezőjét kell tapasztalnunk, mert korunk változott viszonyait számba nem véve erőltetjük a múlt századokban városunk részéről is jogosult önálló törvényhatósági állapotot, holott az már viszonyaink közt nemcsak nagyvárosi mánia, de törvényellenes erőszak, városunk $\frac{4}{5}$ részben tengő állami vállalat hivatalnokaitól függő, szegény, értelmileg korlátolt lakosságával szemben, mely minden tekintetbeni korlátoltsága mellett is kénytelen viselni egy önálló törvényhatóság terheit csak azért, hogy részben fölösleges, részben túltengő városi alkalmazottjainak léte érdekében szolgálja, a várost alkotó elemek érdekében rováására.

De minden szubjektív érzületről eltekintve, merőben tárgyilagosan tárgyalva az ügyet, két szempontból veszem fel azt, úgymint, állami s községi szempontból, hogy kiderítsem a különbséget, mely a törvényhatósági és a javasolt nagyközségi állapot közt feltűnik.

Hogy a törvényhozás évtizedek óta — mint az új gazda az újon szerzett házban — új meg új szerveket rendelt az állami adminisztrációt kezelő törvényhatóságoknál, az a kulturális szelleme szempontjából tán nem

kifogásolható. Hanem, hogy ezen adminisztratív szerveket egy ily szegény, minden termelési, tenyésztési alapot nélkülöző, merőben az állam adógarasából élő, 8000 et számláló belváros és öt teljesen külön álló község szintén 8000-et számláló lakosság $\frac{1}{20}$ -ad része, ezt a folyton túltengő adminisztratív szervezetet elfogadja — érdekszövetkezeti lelkiismeretlen nembánomlásnak kell tartanom.

Törvény szerint kis és nagy községekben az árvászeki, közegészségügyi, építkezési, ipari, rendőrségi, mindenféle kihágási és más egyéb ügyekben a bíraskodás az állami javadalmazásban részesülő törvényhatósági tisztviselők kötelessége, míg városunkban mindezen ügyek a szegény lakosságnak pótdókjából teljesíttetnek. Ezen terhek viselésével szemben a mi városunk lakossága, mert törvényhatósági szervezettel bír, azon regenerálódó teherrel sújtatik, hogy úgy a házbér, mint a házostályadóban, helyzetének és keresetének megnefelelő mérvben sújtatik. Mert például míg nálunk az 500 koronát jövedelmező bérház után 75 korona az adó, mert a fenntartási lerovás 25%, a házbéradó pedig 20%, addig a nagyközségben ugyanazon jövedelmű ház után csak 56 kor., mert a fenntartási lerovás 30% a házbéradó pedig 16%.

Ugyan így áll a dolog a házostályadóval is, mert míg a kis és nagyközségekben négy-öt szobás ház után 16 kor., nálunk 24 kor. A kereseti adó kivételénél mind a négy osztálynál ugyanazon nagy hátrányban részesülünk azért, mert a törvényhatósági rang miatt csönlöngként szereplő öt külutca lakosságával a törvény szabta 15,000 számot meghaladjuk, a II-ik osztály rovathoz esünk, mely épp kétszeresét teszi a nagyközségi IV. rovatnak. Különösen érzékenyen sújtatnak az iparosok a III. oszt. keresetiadóval a törvényhatósági városokban, míg a nagyközségnél ettől mentesek. És az egyenes állami adók összegét emeli még azon körülmény, hogy ezek után általános jövedelmi pótdókként 35% rávetetik és ugyan ezen adóösszegek irányítják a pótdótot is, úgy a betegápolási és utadót is.

Az a semmi által nem indokolható mostoha elbánás, mellyel a törvény a törvényhatósági és rendezett tanácsú városok kézműiparosait sújtja, csak azért mert törvényhatósági és rendezett tanácsú városokban — és nem nagyközségi szervezetben élnek, egyik nem lényegtelen oka kézműiparosaink anyagi hanyatlásának.

A mai szűk anyagi és félelmesen hanyató kereseti és napról-napra dráguló élelmezési viszonyok mellett maga az a tény, hogy az összlakosság házbéradóját s az iparos osztály kereseti adóját tetemesen könnyíteni elég indok volna, hogy a nagyközségi szervezetre való átmenetel felett komolyan gondolkozzunk.

De a nagyközségi szervezet tetemes megtakarítást eredményezne városunk költségvetésében is, mert a közigazgatás ama kötelezettségeitől, melyeket nagy és kisközségekben az államkincstár illetőleg az államilag dotált megye visel, városunk felszabadulna. Így a hegybányai és szentantali csendőrségek Selmecre való áthelyezésével és egy főszolgabírói hivatal létesítésével felszabadulnának az 50000 koronát meghaladó rendőrkapitányságtól, inkább előnyére mint hátrányára biz-

tonságunknak.

Igy minden különös megterhelés nélkül elláthatná a megyei mérnöki hivatal a mi valóban felesleges és csak a törvény túlzott alkalmazásából fennálló városi mérnöki hivatalunk teendőit.

A selmec-bélabányai erdőségek gondozását is — mint az már egy 1903-iki közgyűlésen indítványozva volt — bizonyosan kevesebb költséggel ellátná az állami erdészeti hivatal.

Ezek után az, ki a városi költségvetés rovataiban jobban kiismeri magát legyen szives a közgyűlési tekintetből koronákban kiszámítani, mennyit takaríthatnánk meg nagyközségi szervezetben, hogy emberbaráti és művelődési célokra áldozni örömlünk telne; de én végül is amondó vagyok, hogy legnagyobb lenne erkölcsi és hazafias nyereségünk, ha ez által bebizonyítanánk köznépünknek, hogy értelmiségünkben folyó belátásunk anyagi könnyebbülést szerez neki, mit különösen hazafitai kötelességből is tennünk kell, hogy tótajku különben nyugodt népünk részéről is elismerést és rokonszenvet arathassunk.

Semper Idem.

Városi közgyűlés.

F. hó 12.-én tartotta a város rendes havi közgyűlést.

A közgyűlés lefolyásáról tudósításunk a következő:

Jelenvoltak: Ágfalvi Alajos, Bárdossy Antal, Bolemann Ede, Cziczka Sándor, Dalos József, Farbaky István, Fizély Károly, Gázsó Mihály, Greguss Antal, Guba Pál, Hlavathy József, Hornyacsek István, Joerges Ágoston, Kachelmann Viktor dr., Király Ernő, Králik Károly, Lestyánszky József, Liha Antal, Schellie Róbert, Sobó Jenő, Svehla Gyula, Székely Vilmos, Sztancsaj Miklós, Tóth Imre dr., Velics György, Vitális István dr., Vojtás Mátyás, Vörös Ferenc, Weisz Ignác, Weisz Jakab, Zóلمي Imre.

Elnök: Horváth Kálmán polgármester.

Napirend előtt Vitális István dr. kérdezi meg a közgyűlést, hogy van e tudomása arról, hogy a vízvezeték a szt. János-forrás teljes kikapcsolásával jelenleg csak a Sobó forrásból kapja a vizet. Ha ez tényleg így van, úgy sürgős intézkedést kér, mert a Sobó forrás vize egészségtelen.

Bolemann Ede erre vonatkozólag kijelenti a közgyűlésnek, hogy a szt. János-forrás augusztus és szeptember hónapokban egyáltalában nem ad vizet, amiért is a Sobó forrást be kellett kapcsolni a vízvezetésbe, mely így eléggé élvezhető ivóvizet s egyszersmind kelendő mennyiségű használati vízzel látja el a várost. Különben az új vízvezetéktervezés szerint két vízvezeték lesz a városban a csörgő kutak beszüntetésével. Az egyik a használati vizet szolgáltatja s a Sobó és az Alsó tóból nyeri a vizet, míg a másikat, amely az ivóvizet fogja szolgáltatni, a források látják el majd vízzel. — Interpelláló, valamint a közgyűlés tudomásul vették a választ.

Pozsony városnak a m. kir. földművelésügyi minisztériumhoz a húsdrágaság megszüntetése tárgyában intézett feliratát pártolólág elfogadták.

A polgármesterek Pozsonyban tartott értekezletének a városi törvények revíziójának keresztülvitele érdekében a tanácshoz küldött átiratát a közgyűlés magáévá tette.

Sárosvármegyének az iszásokok számára

később e hó 16-án estig Ács József városi pénztáros úr kezeihez juttassák.

— **A lapok és a drágaság.** A vidéki sajtó anyagi helyzetét nagyon megnehezítette a drágaság, ami annyi bajt okoz és mindenkit arra kényszerít, hogy jövedelmeit lehetőleg fokozza. A vidéki ujságok is erre törekednek, ami nagyon természetes. A mozgalommal érdekesen foglalkozik az ország egyik legelőkelőbb lapja, a *Pesti Hírlap*, mely rámutat, hogy némely vidéki lapnak tengődés az élete, majd a következő igazságokat mondja:

A tisztelt előfizetőknek azonban nagy igényeik vannak a lapokkal szemben. Első sorban is azt kívánják meg, hogy hiúságaikat a legkellemesebben legyezze és minden tekintetben szivességeket tegyen. Ott kint a vidéken az ujságtól mindenki szivességet és figyelmet vár, de azért anyagi áldozatot nem igen hoz. Ha egy tekintélyesebb polgárnak fia születik, azt a vidéki lapnak meg kell írnia. Ha pedig valaki meghal, arról cikket kell írni, még pedig elismerőt. Az eljegyzési híreket hosszalére ereszelve muszáj közölni, a mulatságokról pedig előre kell közölni a reklámokat. A nyájas előfizetők az ő városaikban mindenkinek megfizetnek és csakis a lapoktól kérnek ingyenes szivességeket, aminek azután az is következménye, hogy a lapszámok magántermészetű és személyi ügyekkel telnek meg és érdekességüket elvesztik. Hogy ez nagyon is káros, azt a lapok már régebben tudták, de igazán megmozdulni csak most mertek amikor a drágaság arra szorítja őket, hogy jövedelmeiket megszorítsák. El is határozták tehát, hogy a béli reklámokat, az eljegyzési híreket, az egyesületi jelentéseket ezentúl csakis mint hirdetéseket adják közre, amikért persze fizetni kell. Ez az újítás a vidéki lapok olvasóit bizonyára kellemetlenül fogja érinteni s néhányan abban is hagyják az előfizetést, de azért a végeredményben az újításnak mégis csak a vidéki sajtó megerősödése lesz a vége, na meg a javulása is, mert ha az apró személyi dolgokat csak részben is mellőzik, tartalmasabbak lehetnek.

— **Az Erdősi emléktáblára** újabb a következő adományok érkeztek:

A budapesti kegyesrendi társházból: Acsay Antal, Szölgyémi János, Vörös Ciril 4—4 kor.; Kovács Antal, Pfeiffer Antal, Maywald József dr., Körösi Albin, Bartos József, Suták József, Palásti Gyula, Bán József, Prónai Antal, Vincze József, Hársing István, Schütz Antal, Mátrai János, Vajnóczky István 2—2 kor. Összesen 40 kor.

A szegedi kegyesrendi társházból: Kegyesrendi társház 5 kor.; Szinger Kornél, Hám József 2—2 kor.; Fekete Ipoly, Tóth Antal, Bontó József, Forgács János, Prelogg József, Salánky István 1—1 kor.; Czimmermann Pál, Kiss István, Sebes Ferenc, Babos Dezső, Floderer Imre, Hogyor József, Frank István, Both Ferenc, Baksay József, Simonidesz István, X. Y. 50—50 fill. Összesen 20 kor. 50 fill.

A nagybecskereki kegyesrendi társházból: Balázi József 3 kor.; Farkas Ignác, Csintalan Pál, Kovács Endre 1—1 kor. Összesen 6 kor.

A podolini kegyesrendi ház tagjai: 7 kor.

A sátorajaujhelyi kegyesrendi ház és tanárok adománya: 20 kor.

A kegyestanítórend rendfőnöksége Budapest: 20 kor.

Körmöcbányáról: Szentiványi Albert 60 fill.; Eleőd Tibor dr., Philipp Kálmán dr., Lehotzky Pál, Jung Szilveszter, Szepessy István 50—50 fill.; Havas Samu, Kufler Sándor 20—20 jill. Összesen 3 kór 50 fill.

Selmecről: Király Ernő 2 kor.; Osztrólczy Gyula, Szever Pál, Fekete István, Szever János, Raksányi Samu, Hamrák Béla, Suhajda Lajos, Vitális István dr., Becker Nándor, Künsztler János, Paulovics István dr. 1—1 kor.; Grünzweig Imre (Hodrusbánya) 5 kor.; Engel Zsigmond 5 kor.; Etele Károly (Tópaták) 3 kor.; Ifj. Marschalkó Gyula 2 kor.; A liceumi hangverseny rendező bizottsága 10 kor.; Litassy János 2 kor.; Sz. E. H. A. (Kolozsvár) 1 kor.

Múltkori kimutatásunk: 191 kor. 60 fill.

Mai kimutatásunk: 158 kor. —

Eddigi gyűjtésünk: 349 kor 60 fill.

— **Felszámolás.** A bakabányai kölcsönös segélyező egyesület működési tartamának határideje lejárván, a szövetkezet a felszámolást a közel jövőben kezdi meg. A vagyoni kötelezettségek teljesítése után a tagok közt lesz felosztva. Amint értesülünk a bakabányaiak újabb kereskedelmi társaságot készülnék szervezni.

— **Iskola államosítás.** Zsarnócán a múlt hó 27-én a rom. kath. hitfelekezeti község népgyűlést tartott, hogy a tervbe vett iskola kibővítésével járó költségek mikénti fedezéséről tanácskozzék. Mitán a létező két tanterem a gyermekek befogadására elégtelennek bizonyult, — tanterem kibővítésére, esetleges építésére önmaga képtelen, ez okból két szavazat ellenére kimondotta, hogy az iskolát az államnak adja át. Ezen határozatot az egyházmegyei főhatóságnál kieszközölni rendelte.

— **Vidéki rendőrkapitányok kongresszusa.** A törvényhatósági joggal felruházott szabad királyi és rendezett tanácsú városok rendőrkapitányai február 18-án Budapesten országos rendőrkapitányi kongresszust tartanak a vidéki rendőrség közérdekű dolgainak megvitatása és a vidéki rendőrség újjászervezése érdekében. A kongresszust Hegedűs Sándor marosvásárhelyi rendőrkapitány, mint az 1893-ban Budapesten megtartott országos kongresszus által kiküldött permanens bizottság elnöke hívta össze. Az országos kongresszus eddig megállapított programja a következő:

Február 17-én este hét órakor találkozás és ismerkedés a Pannónia-szálló éttermében. Másnap, február 18-án délelőtt tíz órakor lesz Pestvármegye székházában az országos értekezlet a következő napirenddel: a) a kongresszus tisztviselő karának megválasztása, küldödségek szervezése; b) előterjesztés a vidéki rendőrség újjászervezése tárgyában; c) előterjesztés a magyarországi rendőrkapitányok és rendőrtisztviselők egyesületének megalakítása tárgyában. Február 19-én délelőtt: tisztelgések; az államrendőrségi intézmény megtekintése és tanulmányozása. Bankett, a rendőrség által megjelölendő helyen és időben.

Madarászás.

Ilyen címen megjelent közleményünk ellen „két selmeci polgár”

kissé elkésve óvást csak most emel a „Selmecbányai Hiradó”-ban.

A cikk a tényeket elferdíti s nagy részben alaptalan. Ezt készséggel beigazoljuk, ha polgártársaink szívesek lesznek névszerint bemutatkozni.

Személyek ellen mi sohasem harcolunk; ha erre mégis kényszerítenek, kelletlenül megteesszük, de csak akkor, ha a kihívók magukat megnevezik. A harc csak így lehet egyforma és — lovagias.

Az izlésből és gavallérosságból szívesen veszünk leckéket, de csak — ismert mesterektől. Nem akarjuk kétségbe vonni, hogy ez alkalommal ilyenekkel állunk szemben. Ezért is kérjük, ne vonják meg ennek lehetőségét tőlünk nevük titkolásával.

Ha ezt elmulasztják, szóba nem állhatunk.

A közönség kedvéért közöljük újból, hogy politikával e lap hátsóbjain nem foglalkozunk, a függetlenségi pártnak sem hivatalos, sem félhivatalos lapja nem vagyunk és közleményeinket senki sem sugalmazza.

A függetlenségi pártnak csak a híreit közöljük, úgy, amint azt kapjuk.

A város közönségének érdekeit képviseljük legjobb tudomásunk és lelkiismeretünk szerint és a felső iskola ifjúságát szolgáljuk rovataink rendelkezésre bocsátásával.

Ellenzék vagyunk, de nem politikai, hanem csak városi kormányzati szempontból.

Én tisztelettel bemutatkozom. Nevemet kiírom.

Wagner László dr.

FARSANG.

Teaestély. A selmecbányai kereskedő és ifjak társulata saját könyvtára javára sikerült mulatságot tartott vasárnap este a társulat helyiségeiben. A táncmulatság teaestéllyel és tombola játékkal volt egybekötve. A nagy termet díszes és előkelő közönség töltötte meg. Eleven jó kedv uralkodott különösen a teaasztalok körül, hol fiatal szépséges lányok mérték bőséges kézzel a teát, a süteményt. A tea után persze következett a tánc.

A polgári dal- és zenekör február hó 9-én tartotta meg táncal egybekötött hangversenyét nagyon, de nagyon csekély érdeklődés mellett. Csodálatos gondolkodású is a mi közönségünk. Egyebet sem hallani a társaságokban, az utcán, kávéházban mint: „Rettenetes egy fészek ez a Selmec; nincs itt semmi szórakozás, se színház, se hangverseny. S ime, mikor végre volna alkalma gyönyörködni, élvezni s „elütni valamivel az unalmas téli estét,” ki nincs ott, mint akik legjobban

panaszoknak s akiket ezzel a gyűjtőnévvel szoktunk illetni, — a közönség. Hogy más kisebb vidéki városban is így van e, azt nem tudjuk, de hogy nálunk így van, azt szomorúan konstatáltuk a Vigadó üres termén. Pedig érdemes volt ám meghallgatni a hangversenyt. A műsor minden egyes száma tartalmas, élvezetes volt. Elismeréssel adózhatunk Bachraty József karmesternek, hogy oly szép dolgokat produkált; elismerés illeti meg azon felül azért is, hogy még eddig nem veszítette el kedvét s türelmét, látva a közönség érdeklődéstelenségét. A jelen volt hallgatóság lelkesen tapsolt a szép zeneszámoknak és az énekdaraboknak. A hangverseny végeztével tánc volt, mely a hajnali órákban ért véget.

— **Felülfizetések.** A február 3-án megtartott postás bálon felülfizettek a következők, melyért ez uton is köszönetet mond a rendezőség. Takarékpénztár 20 kor.; Zsemle Márton, Weezler Mór, Singer Gyula, Rosenthal Márk, Beregi Samu, Plaslinger József, Schlesinger Jenő, Joerges Ágost, Vikiszály Lajos 1—1 kor.; Goldner Adolf, Ernst Zsigmond, Kuthy

István, Horváth Kálmán, Lestyánszky József, Cserk Károly, Javorek András, ifj. Hornyacsék István, Sümegh Jénos, Fizély Károly, Ravasz Sándor, Szeőke Bálintné, Hódos Ferenc, Herkely Imre, Kaldrovits Margit, Binder, Antal, Levélhordók (B. Gyarmat), Kontsekné (Vihnye), Liphay Géza (Vihnye), Kúpferschmidt J. (Bpest), Jellinek Janka 2—2 kor.; Engel Zsigmond, Velics György, Lindmayer Ilona (Hodrusbánya) 2—3 kor.; Borsiczky Zsófia, Demény Károly (Bpest), Schmidt Emma (Hegybánya) 4—4 kor.; Dr. Stuller Gyula, Schmidt Margit (Bélabánya) 5—5 kor.; Tölgyessy Gyula, Dr. Török József (Bpest) 6—6 kor.; Keresk. hit. intézet, Kachelmann Károly (Vihnye) 10—10 kor.; Névtelen felülfizetések 17 kor.

Szerkesztői üzenetek.

Kéziratokat nem adunk vissza, névtelen levelekre nem válaszolunk.

Z. I. Vettük ezen betűk alatt küldött üzenetünkre vonatkozó nyilatkozatát. A dolog természeténél fogva azzal csak e rovatban foglalkozhatunk. A nyilatkozat ez: „Tekintetes Szerkesztő Ur! Becses lapjának szerkesztői üzenetében ismét meg lettem tisztelve néhány sorú válasszal, melynek utolsó sorában ez áll: „A tit-

kos összeköttetéseket nem szeretjük.” Hogy mily cézzal történt e szavaknak kitétele, azt nem tudom, de minthogy az könnyen s igen ferde helyzetbe juttathatna s a viszonyokkal ismeretlen előtt esetleg inkorrekt-séggel lennék vádolható, így ezen homályos kifejezést visszautasítom. A memorandum letárgyalása után több lap szerkesztőségének küldöttem meg egy-egy példányt s ifj. Horváth Antal erdőgyakornok ur által tekintetes Címnek is küldöttem egyet azzal, hogy semminemű köszönetre ezért nem reflektálok s méltóztassanak ezt egyszerű udvariassági ténynek venni s kértem, hogy az emlékirattal becses lapjának legközelebbi számában a város fontos érdekeit tekintve, foglalkozni sziveskedjenek. Hogy e kérelemnek nem felelt meg a tek. Szerkesztőség az köztudomású, de bátor vagyok kijelenteni, hogy én semmiféle s pláne titkos összeköttetést nem keresem, s arra nem is reflektálok. Selmecebánya, 1907, február 4-én. Teljes tisztelettel Zótony Imre.”

Ez a nyilatkozat mindenesetre elég világosságot fog nyújtani az érdeklődőknek. Egy kis helyesbítést azonban sziveskedjék megengedni. Az emlékirat azzal lett nekünk átadva, hogy azt a szerkesztői üzenetekben ne köszönjük meg. Arra, hogy miért nem tettünk eleget a közlés iránti kérelemnek és általunk tett ígéretnek, már kifogásolt üzenetünkben válaszoltunk, tehát—schluss.

Felkérjük a Selmecebánya vidékén lévő községek igen tisztelt jegyzőit, hogy legyenek kegyesek lapunkat figyelmükre méltatni s velünk a hatóságuk területén észlelt érdekesebb eseményeket közölni.

Egy jó házi varrónő ajánlkozik.
Zsigmondi utca 114.

A nagyérdemű közönség szives tudomására hozom, hogy a

„Selmeci Ujság” nyomdája

már megkezdte működését.

A nyomda készít mindennemű nyomtatványokat, ugymint: műveket, lapokat, hivatali, ügyvédi, üzleti nyomtatványokat; levélpapírokat, eljegyzési kártyákat, díszes bál meghívókat, falragaszokat, névjegyeket stb. a legmodernebb, legizlésesebb kivitelben, gyorsan és pontosan, a legjutányosabb árak mellett.

Felkérjük lapunk t. olvasóit, barátait, hogy nyomtatványaikra vonatkozó becses megrendeléseikkel is sziveskedjenek a

„Selmeci Ujság” nyomdáját fölkeresni.

A mélyen tisztelt közönség becses pártfogásába ajánlja magát

kiváló tisztelettel

Grohmann Gyula,

könyvnyomdatulajdonos.

Zárda épület.